

Disertační práce navazuje na moji práci věnovanou synodám husitského kléru v Čechách mezi lety 1418-1440. Uvedená knižní monografie obsahovala soupis pramenů a literatury, vztahujících se k synodám daného období, analýzu některých textů a hodnocení role synod ve správě husitské církve včetně jejich ideologického působení. Od závěrečného mezníku této práce, kterým byl rok 1440, jsem odvíjela další výzkum a výklad daného tématu. Husitské synody z doby před r. 1440 byly rozděleny na oblast pražskou, tábořskou a společná "hádání", synody katolické nebyly doloženy. Také po roce 1440 bylo nutné sledovat aktivity obou oficiálních konfesních skupin v zemi. Tábořské centrum mohlo být zohledněno pouze do r. 1444, kdy končí jeho samostatné projevy. V průběhu sledovaného období vystoupila na scénu další radikální skupina – Jednota bratrská. Fenomén synodů bratrských je však natolik specifický, že mohl být jen zmíněn. Teritoriálně je práce vymezena územím pražské diecéze. Vývoj na Moravě měl jiný charakter, a nebyl proto do výzkumu zahrnut. Ačkoli zde pokračuji ve výzkumu jevu pojmenovaného shodným termínem, dějová scéna i charakter studovaného materiálu se v druhé polovině 15. století velmi proměnil. Historik je postaven před nové úkoly a otázky jak při kritice pramenů, tak při jejich interpretaci.

Po přehledu odborné literatury, věnované českým církevním dějinám ve středověku, církevní správě a zvláště problematice partikulárních synod, jsou zařazeny dvě úvodní kapitoly. První shrnuje dosavadní poznatky o vývoji a stavu církevní správy v Čechách v 15. století. Tvoří základ pro výklad synod, které byly pevnou součástí středověké církevní organizace. Následuje úvaha nad terminologií užívanou pro kněžská shromáždění v pramenech předhusitské i pokompaktátní doby a nad dobovými významy pojmu „synoda“. Tato partie dospívá k závěru, že není možno se spolehnout na pramennou terminologii při rozhodování o výběru událostí, které mají být zařazeny do tohoto výzkumu.